

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

เศรษฐศาสตร์เป็นวิชาที่ศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์ในการที่จะหาวิธีการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ทรัพยากรมนุษย์ถือเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่ายิ่ง และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาโครงสร้างสังคม และประเทศชาติในอนาคต กระบวนการของการเพิ่มคุณค่าทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญยิ่งก็คือ ระบบการจัดการทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

การศึกษา เป็นกระบวนการหนึ่งของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ในรูปของการเพิ่มความรู้ เพิ่มความคิดสติปัญญาอย่างมีเหตุผลในเชิงวิทยาศาสตร์ เพิ่มความสามารถ และทักษะ จนอาจจัดได้ว่า การศึกษาเป็นกระบวนการผลิตทางเศรษฐกิจชนิดหนึ่งซึ่งช่วยเปลี่ยนแปลงมนุษย์ให้มีคุณภาพสูงขึ้น หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ เป็นการเพิ่มมูลค่าของ “ทุนมนุษย์” (human Capital) นั่นเอง ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นสิ่งที่ทำให้บุคคลเข้าใจตนเอง และเข้าใจการเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างลึกซึ้ง นอกจากนี้การศึกษายังมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการผลิต และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจได้หลายด้านหลายทางกล่าวคือ บุคคลที่ได้รับการศึกษาดีจะสามารถรับข่าวสารใหม่ๆ ได้อย่างรวดเร็วและมีวิจรรณญาณในการใช้ปัจจัยการผลิต และเทคนิคในการผลิตใหม่ๆ ได้เร็วขึ้นและได้ดีขึ้นกว่าเดิม โดยเฉพาะในโลกยุคโลกาภิวัตน์ที่ ข่าวสาร สิ่งแวดล้อม และ เทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วมาก แรงงานที่ได้รับการศึกษาสูงกว่า จะได้เปรียบแรงงานที่มีการศึกษาด้อยกว่า ดังจะเห็นได้จากสิ่งที่เกิดขึ้นจริงเกี่ยวกับการศึกษาในประเทศ ญี่ปุ่น เยอรมัน ประเทศในยุโรปอื่นๆ และอเมริกา ตลอดจนประเทศอุตสาหกรรมที่เจริญแล้ว ซึ่งจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า ประเทศเหล่านั้นมีการสะสมการลงทุนด้านการศึกษาหรือทรัพยากรมนุษย์ไว้เป็นอันมาก และเป็นเวลานานมาแล้วทั้งสิ้น

นอกจากนี้ นักเศรษฐศาสตร์หลายท่านได้ชี้ให้เห็นว่า การศึกษาเป็นการลงทุนอย่างหนึ่ง ดังที่ Alfred Marshall ได้กล่าวไว้ว่า “การศึกษาเป็นการลงทุน ซึ่งการลงทุนนี้จะมีผลตอบแทนสูงกว่าการลงทุนชนิดอื่น” Adam Smith มีความเห็นว่า การศึกษาเป็นการลงทุนเพราะทำให้ทรัพย์สินของชาติ (The Wealth of Nations) เพิ่มขึ้นได้ ทั้งนี้เนื่องจากคนงานได้ใช้ฝีมือที่ได้ร่ำเรียนมา หรือเป็นการลงทุนที่แสวง หามา

ในทำนองเดียวกัน Benson (1978) ได้ให้ความคิดเห็นว่า “ความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจของประเทศ เกิดจากการลงทุนเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ แต่การที่มนุษย์จะมีทักษะ และเป็นคนที่

สามารถผลิตสิ่งต่าง ๆ นั้นมาได้จะต้องเกิดจากระบบการศึกษา เพราะเหตุนี้เอง ความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจจึงขึ้นอยู่กับการลงทุนทางการศึกษา” เป็นสำคัญ

Keynes (1936) ได้ให้แนวทางว่าอาจพิจารณาได้ไม่ยากกว่ารายจ่ายเพื่อการศึกษา นั้นเป็นรายจ่ายเพื่อการบริโภคหรือรายจ่ายเพื่อการลงทุน กล่าวคือหน่วยครอบครัวอาจพิจารณาส่งบุตรของตนเข้ารับบริการทางการศึกษา เพื่อหวังจะให้บุตรของตนมีการศึกษา และตนจะได้ชื่นชมและดูหน้าชาวบ้านได้เมื่อบุตรของตนมีการศึกษา หรือพูดว่าการศึกษาในกรณีนี้จะทำให้ได้รับอรรถประโยชน์ตอบแทน การศึกษาในรูปแบบนี้จึงเป็นเรื่องของการบริโภคโดยแท้ ดังนั้นการศึกษาในภาคบังคับจึงเป็นการบริโภคแน่ๆ และในทางตรงกันข้ามการฝึกอบรมระหว่างการปฏิบัติงานจึงนับว่าเป็นการลงทุนแน่ๆ เพราะเป็นรายจ่ายที่จ่ายโดยหน่วยธุรกิจ

Solow (1956) ได้ศึกษาโดยใช้ฟังก์ชันการผลิต (production function) เพื่อจะอธิบายการเปลี่ยนแปลงเทคนิคการผลิตกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และได้ชี้ให้นักเศรษฐศาสตร์ตระหนักถึงรายจ่ายในการศึกษาว่าเป็นรูปหนึ่งของการลงทุน

Schultz (1960) ชี้ว่าการลงทุนในการศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งในการอธิบายความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และพบว่าประมาณร้อยละ 20-40 ของผลผลิตรวมที่เพิ่มขึ้น เป็นผลมาจากการลงทุนทางการศึกษา การลงทุนทางการศึกษาทำให้แรงงานมีประสิทธิภาพในการผลิตเพิ่มมากขึ้น ทำให้ผลผลิตรวมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

เทียนฉาย กิระนันท์ (2519) ทรัพยากรมนุษย์และกำลังคนนั้นเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญยิ่งของระบบเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่กำลังพัฒนา ดังนั้นความพยายามที่จะเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตของทรัพยากรบุคคล หรือการทำให้แต่ละบุคคลมีความสามารถในการที่จะสร้างสรรค์ผลผลิตในเชิงเศรษฐกิจได้มากขึ้น ในขณะที่ทรัพยากรอื่นๆ มีปริมาณจำกัดนั้น จึงเป็นสิ่งจำเป็นเร่งด่วนอย่างยิ่งสำหรับประเทศที่ต้องการเร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจ

นิพนธ์ บุญรักษา (2527) การลงทุนในมนุษย์ (human being) ที่สามารถหวังผลได้ในระยะยาว และมีผลตอบแทนสูงยิ่งกว่าการลงทุนอื่นใดคือ การลงทุนในด้านการศึกษา เพราะเป็นการลงทุนเพื่อเพิ่มพูนศักยภาพของบุคคลให้สามารถคิดค้น สร้างสรรค์ความเจริญให้กับประเทศชาติได้อย่างมากมายเกินกว่าค่าการลงทุนที่รัฐทุ่มเทให้กับการศึกษาหลายเท่าตัว และยิ่งไปกว่านั้นผู้ที่ได้รับการศึกษาย่อมเป็นผู้ผลิตที่มีความสามารถยิ่งในที่จะสามารถผลิตสิ่งต่างๆ ให้กับรัฐในอัตราที่สูงกว่าผู้ที่ไม่ได้รับการศึกษาอีกด้วย การลงทุนทางด้านการศึกษาในช่วงระยะเวลาอันสั้น แต่สร้างคนในชาติให้สามารถเป็นผู้ผลิตที่มีคุณภาพให้กับประเทศไปตลอดชั่วอายุของเขาจึงเป็นเรื่องที่ควรได้รับการสนับสนุน

อัมพร วิจิตรพันธุ์ (2524) การศึกษาเป็นการลงทุนเพราะเข้าหลักเกณฑ์ตามแนวคิดของนักเศรษฐศาสตร์ หลายประการดังนี้

1. ผู้ลงทุนมีทั้งรัฐบาลและเอกชน นำเงินมาซื้อที่ดินสร้างโรงเรียนจ้างครูอาจารย์ ซื้ออุปกรณ์ การเรียนการสอนและอื่น ๆ

2. ก่อให้เกิดผลผลิตในรูปของผู้สำเร็จการศึกษาได้รับวิชาความรู้ นำไปประกอบอาชีพผลิตเป็นสินค้าและบริการต่างๆ อาจมีผู้แย้งว่าสินค้าและบริการนี้เกิดจากแรงงาน หากได้เกิดจากการศึกษาไม่จริงอยู่แรงงานก่อให้เกิดสินค้าและบริการ แต่เพราะแรงงานได้รับการศึกษาจึงทำให้ผลิตสินค้าได้เพิ่มมากขึ้น ส่วนที่เพิ่มขึ้นนี้ต้องนับว่าเป็นผลจากการศึกษา เป็นการเพิ่มสมรรถภาพทางเศรษฐกิจ

3. มีผลตอบแทนแก่ผู้ลงทุน ถ้าผู้ลงทุนเป็นรัฐบาล ได้ผลตอบแทนในรูปคุณภาพของประชากร ลดอาชญากรรม เก็บภาษีอากรได้เพิ่ม ลดปัญหาเด็กเกเร ซึ่งถือเป็นผลตอบแทนทางอ้อมที่อาจมองเห็นได้ไม่ชัด ถ้าผู้ลงทุนเป็นเอกชนตั้งโรงเรียนราษฎร์หรือวิทยาลัยเอกชน ผลตอบแทนอาจเป็นกำไร หากไม่มุ่งเพื่อแสวงหากำไรก็จะมีผลตอบแทนด้านจิตใจเหมือนการสร้างกุศลอย่างอื่น เป็นผู้มีเกียรติ และมีชื่อเสียง สังคมให้การยกย่อง มีลูกศิษย์จำนวนมาก เป็นที่รู้จักทั่วไป

4. ผลตอบแทนแก่ตัวผู้รับการศึกษา คือทำให้รายได้ผู้สำเร็จการศึกษาเพิ่มขึ้นกล่าวคือ ผู้ที่เรียนสูงขึ้นเท่าใดก็ทำให้ผู้ได้รับการศึกษานั้นมีรายได้สูงขึ้น รายได้จึงเป็นสิ่งจูงใจให้บุคคลเรียนหนังสือสูงขึ้น ประกอบกันเป็นการเพิ่มเกียรติภูมิและชื่อเสียงยังทำให้มีคณขวนขวายเรียนสูงขึ้นเป็นความรู้สึกรู้สึกของคนทั่วไปว่าผู้ที่ได้รับการศึกษาดำหรือไม่ได้เรียนหนังสือเลย ออกทำงานมีรายได้เหมือนกันแต่เป็นงานที่ไม่ค่อยมีเกียรติ เป็นงานใช้แรงกาย รายได้ที่ได้รับนี้จะไม่เพิ่มขึ้นเท่าไรเมื่อทำงานนานไป อาจจะคงตัวหรือลดลงด้วยซ้ำในระยะยาวนาน ส่วนผู้ที่เรียนหนังสือสูงได้รับการพัฒนาฝีมือและความรู้ บุคคลนั้นอาจขาดรายได้ในขณะที่ต้องเสียเวลาเรียนหนังสือแทนที่จะออกทำงาน จึงเรียกได้ว่า รายได้ที่เสียไป (foregone income) แต่เมื่อจบการศึกษาออกทำงาน รายได้หรือค่าจ้างจะเริ่มต้นสูงกว่าผู้ไม่ได้เรียนหนังสือสูง ยิ่งทำงานไปนานรายได้ส่วนนี้ก็ยิ่งจะเพิ่มสูงขึ้นมาก

บุญมี เณรยอด (2522) สำหรับการลงทุนทางการศึกษานั้น สิ่งที่ต้องคำนึงถึงตามหลักเศรษฐศาสตร์ มี 3 ประการดังนี้

1. ทรัพยากรในการจัดการศึกษา ในการจัดการศึกษาเราจะต้องคำนึงถึงว่า เราควรจะต้องจัดทรัพยากรจำนวนเท่าไรในการจัดการศึกษา ปัญหานี้ขึ้นอยู่กับเป้าหมายของการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์ในทางใดมากที่สุด ซึ่งจะต้องคำนึงถึงทรัพยากรที่ใช้ทั้งภาครัฐบาล ภาคเอกชน และผู้รับการศึกษา

2. ขนาดของงบประมาณ ในการจัดการศึกษาจะใช้งบประมาณจำนวนเท่าใด ควรคำนึงถึงหลักสองประการคือ อัตราส่วนระหว่างรายจ่ายภาครัฐบาลและรายได้ประชาชาติ ซึ่งจะต้องดูถึงต้นทุนและประโยชน์ที่สังคมพึงจะได้รับจากบริการสาธารณะประเภทต่างๆ ด้วย

3. ผลตอบแทนทางการศึกษา ในการลงทุนทางการศึกษาในแต่ละระดับ แต่ละสาขา ควรคำนึงถึงผลตอบแทนที่พึงก่อให้เกิดกับสังคมและผู้เข้ารับการศึกษ ประเทศที่กำลังพัฒนาจะต้องคำนึงถึงข้อนี้ให้มาก ดังนั้นการลงทุนทางการศึกษาในระดับใดในสาขาใดก็ตาม ควรจะมีผลตอบแทนที่คุ้มค่า

ดังนั้น เราอาจมองการศึกษาในลักษณะที่เป็นการลงทุนชนิดหนึ่งซึ่งจะให้ผลตอบแทนหลังจากที่จบการศึกษาไปแล้ว โดยที่การศึกษาเป็นการให้ผลโดยตรงแก่ประชาชน แต่ผลที่ปรากฏนั้นต้องกินเวลานาน แม้จะยังไม่มีตัวเลขที่แน่นอนแสดงให้เห็น แต่เป็นที่ยอมรับกันว่าผู้ที่ได้รับการศึกษาสูงๆ มีความรู้และทักษะในการทำงานสูงย่อมสามารถหารายได้ได้มากขึ้น จึงจำเป็นจะต้องพิจารณาทั้งทางด้านทุนและรายได้ในอนาคต เพื่อหาทางเลือกของการลงทุนในการศึกษาให้ได้ผลประโยชน์สุทธิสูงสุด เราอาจจะเปรียบเทียบการตัดสินใจในการศึกษาได้เหมือนกับการตัดสินใจโครงการลงทุนทางธุรกิจอื่นๆ เนื่องจากการตัดสินใจลงทุนในการศึกษาต้องพิจารณาอัตราผลตอบแทน โดยเปรียบเทียบระดับความสำคัญกับโครงการอื่นๆ ทั้งนี้เนื่องจากอัตราผลตอบแทนทางการศึกษาจะเป็นเครื่องชี้ถึงการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการลงทุนในการศึกษา ในลักษณะที่เกี่ยวกับการวางแผนเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจหรือการศึกษา อันเป็นการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการลงทุนทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

ปัจจุบันแนวโน้มของผู้เข้ารับการศึกษาคือในระดับปริญญาตรีมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น อันเป็นผลมาจากปัจจัยต่างๆ ทั้งทางด้านสิ่งแวดล้อมส่วนตัว และสภาพเศรษฐกิจ สังคมที่เป็นอยู่ ซึ่งถ้าพิจารณาในแง่ของการเพิ่มประสิทธิภาพของปัจจัยการผลิตจะเป็นผลดีในอันที่จะทำให้ทรัพยากรมนุษย์มีประสิทธิภาพสูงขึ้น สอดคล้องตามหลักทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ทรัพยากรมนุษย์ แต่เมื่อพิจารณาในแง่ของการลงทุนจะเห็นได้ว่าเป็นการยืดระยะเวลาของการลงทุนด้านการศึกษาให้ยาวนานออกไปเฉลี่ย 4-5 ปี บุคคลนั้นๆจึงจะสามารถสำเร็จการศึกษาออกทำงานเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าต่อไป ในช่วงระยะเวลาที่ยาวนานออกไปนั้น บุคคลที่ศึกษาต่อจะต้องมีการลงทุนเพื่อการศึกษาสูงขึ้น และรัฐบาลต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมาก เพื่อการนี้ก็ควรจะได้มีการพิจารณาให้รอบคอบว่าในการลงทุนนี้มีผลตอบแทนคุ้มค่ามากเพียงไร เพราะการที่รัฐบาลต้องจัดสรรงบประมาณมาเพื่อการศึกษาย่อมถือเป็นการเสียโอกาสในอันที่จะนำไปพัฒนา

ประเทศในด้านอื่นๆ ดังนั้นผลตอบแทนที่คุ้มค่าจากการศึกษาจึงเป็นเป้าหมายอันสำคัญของรัฐในการบริหารประเทศ อันจะส่งผลถึงการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศต่อไป

อย่างไรก็ตาม การศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นการศึกษาที่ใช้เงินลงทุนสูงสุดเมื่อเปรียบเทียบกับการศึกษาในระดับอื่นๆ กล่าวคือ เงินที่ใช้จัดการศึกษาให้กับนักศึกษา 1 คน ในมหาวิทยาลัย ถ้านำไปให้กับโรงเรียนประถมศึกษาจะรับนักเรียนในระดับประถมศึกษาได้ 12 คน และถ้านำไปให้โรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาจะรับนักเรียนได้ 9 คน ผลประโยชน์ตอบแทนที่ได้จากการลงทุนทางการศึกษา (cost – benefit) ซึ่งผลการวิจัยในเรื่องนี้ของ Blaug (1971) ได้ชี้ให้เห็นว่า อัตราค่าตอบแทนที่สังคมได้รับ (social rate of return) จากการลงทุนผลิตบัณฑิต นักศึกษา มีค่าน้อยกว่าอัตราค่าตอบแทนจากการศึกษาในระดับอื่นๆ ทั้งหมด

การจัดระบบการศึกษาแห่งชาติ ใน ส.ป.ป.ลาว คล้ายคลึงกับระบบการศึกษาของประเทศไทย กล่าวคือ มีการแบ่งออกเป็น 5 ระบบดังนี้คือ

1) สามัญศึกษา การศึกษาในระบบสามัญศึกษาประกอบด้วย เตรียมอนุบาล (เลี้ยงเด็ก) อนุบาล 3 ปี ประถม 5 ปี มัธยมต้น 3 ปี มัธยมปลาย 3 ปี

2) การศึกษานอกระบบโรงเรียน การศึกษานอกระบบโรงเรียน ได้จัดเป็น 3 ประเภทคือ ฝึกอบรมผู้ใหญ่ที่อ่านและเขียนหนังสือไม่เป็น ยกกระดับวิชาชีพให้แก่ผู้ใหญ่ และ ยกกระดับวิชาการให้แก่เจ้าหน้าที่และพนักงาน

3) อาชีวศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ระดับคือ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ระดับช่างเทคนิค รับจากผู้จบมัธยมต้น 3 ปี และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง รับจากผู้จบมัธยมปลาย 3 ปี

4) การศึกษามหาวิทยาลัย ใน ส.ป.ป.ลาว มีมหาวิทยาลัย 3 แห่งคือ มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว วิทยาเขตนครหลวงเวียงจันทน์ (เดิมเป็นวิทยาลัยสร้างครูคงโคก ซึ่งรับจากผู้จบมัธยมปลาย 3 ปี) ใช้เวลาการศึกษา 5-7 ปี มีทั้งหมด ประกอบด้วย 11 คณะวิชา 1 วิทยาลัย และ 1 ศูนย์เช่น คณะศึกษาศาสตร์ คณะนิติศาสตร์และรัฐศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ คณะวิทยาศาสตร์สังคม คณะแพทยศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ คณะเกษตรศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ และคณะป่าไม้ มีวิทยาลัยวิทยาศาสตร์พื้นฐาน และศูนย์พัฒนาครู นอกจากนั้นยังมีโรงเรียนประถม และมัธยมศึกษา อีกด้วย

ส่วนอีก 2 มหาวิทยาลัย เป็นมหาวิทยาลัยที่ตั้งอยู่ในเขตภูมิภาค ซึ่งเป็น มหาวิทยาลัยที่ตั้งขึ้นใหม่ที่ตั้งอยู่ใน แขวงจำปาสัก และแขวงหลวงพระบาง ปัจจุบันกำลังอยู่ในช่วงเริ่มต้นของการเตรียมความพร้อมทางด้านบุคลากร

5) การศึกษาภาคเอกชน ได้มีจัดในระดับเตรียมอนุบาลถึงระดับวิทยาลัย (สอนในปริญญาตรีในบางสาขาวิชาเท่านั้น เช่น อักษรศาสตร์ และบริหารธุรกิจ เป็นต้น

สำหรับการศึกษาใน คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว ได้แบ่งออกเป็น 2 ภาคคือ ภาคปกติ เป็นการศึกษาในระบบ 5 ปี โดยในปีแรกนักศึกษาของมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวทั้งหมด ต้องรับการศึกษาขั้นพื้นฐานในวิทยาลัยวิทยาศาสตร์พื้นฐาน ซึ่งจะศึกษาเกี่ยวกับวิชาพื้นฐาน อาทิเช่น คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เป็นต้น หลังจากนั้นจะนำเอาผลการศึกษาในปีแรก เป็นเกณฑ์การตัดสินใจคัดเลือกเพื่อเข้าศึกษาต่อในสาขาวิชาที่นักศึกษามีความต้องการและต้องยื่นความจำนงในปีการศึกษาแรก หลังจากได้รับคัดเลือกเข้าศึกษาในคณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจแล้ว (ปีการศึกษาที่ 2) ก็จะทำการศึกษาในวิชาบังคับพื้นฐานของสาขาเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ หลังจากนั้นในปีการศึกษาที่ 3-4-5 ก็จะทำการศึกษาในสาขาเศรษฐศาสตร์ หรือบริหารธุรกิจ ตามความถนัด และความต้องการของนักศึกษาเอง โดยมีจำนวนนักศึกษาคณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ (ภาคปกติ) ปีการศึกษา 2547-2548 แสดงในตาราง 1.1

ตาราง 1.1 จำนวนนักศึกษาคณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ(ภาคปกติ)ปีการศึกษา 2547-2548

หน่วย-คน			
ชั้นปี	นักศึกษาหญิง	นักศึกษาชาย	นักศึกษาทั้งหมด
2	110	100	210
3	147	95	242
4	142	105	247
5	125	73	198
รวม	524	373	897

ที่มา: สำนักงานเลขานุการ คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ

ในส่วนของอีกภาคการศึกษาคือ ภาคค่ำ ซึ่งคณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ จะเปิดรับสมัครสอบเข้าโดยตรง ส่วนระบบการศึกษาจะเหมือนกับระบบภาคปกติทุกประการ ยกเว้นในปีแรกนักศึกษาไม่ต้องเข้ารับการศึกษานในวิทยาลัยวิทยาศาสตร์พื้นฐาน แต่คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ จะจัดการเรียนการสอนในวิชาพื้นฐานเอง และนักศึกษภาคค่ำจะต้องเป็นคน

รับผิดชอบค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เพิ่มมากขึ้นทั้งหมดเองเช่น ค่าลงทะเบียน ค่าเล่าเรียน ค่าธรรมเนียมการศึกษา เป็นต้น

เนื่องจากประเทศส.ป.ป.ลาว เป็นประเทศกำลังพัฒนา และการพัฒนาทางการศึกษา หรือการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นหนึ่งในแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่มีชื่อเรียกว่า “แผนการแห่งรัฐ” จึงทำให้มีความสนใจ และเห็นความสำคัญที่ต้องการทราบว่าการลงทุนทางการศึกษาระดับปริญญาตรี ในคณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว มีความคุ้มค่าหรือไม่อย่างไร

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1) เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของสังคม และส่วนบุคคลของการลงทุนทางการศึกษาของนักศึกษา คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว วิทยาเขตนครหลวงเวียงจันทน์
- 2) เพื่อวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนของสังคม และส่วนบุคคลของการลงทุนทางการศึกษาของนักศึกษา คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว วิทยาเขตนครหลวงเวียงจันทน์

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ผลของการศึกษาวิเคราะห์จะเป็นข้อมูลให้แก่ผู้ปกครอง และนักเรียนสำหรับพิจารณาตัดสินใจเพื่อการศึกษาต่อ
- 2) ผลของการศึกษาวิเคราะห์จะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนพัฒนาการศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด
- 3) ผลของการศึกษาวิเคราะห์จะเป็นแนวทางในการวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนทางเศรษฐกิจของการลงทุนทางการศึกษา ในระดับอื่นๆต่อไป

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษาอัตราผลตอบแทนส่วนบุคคลของการลงทุนทางการศึกษา มีขอบเขตการศึกษา ดังนี้

- 1) สถาบันอุดมศึกษาที่ใช้ทำการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะกรณี คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว
- 2) ทำการศึกษาเฉพาะผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีภาคปกติ โดยไม่นำผู้ที่ศึกษาภาคค่ำ มาร่วมพิจารณา

3) ทำการศึกษาเฉพาะแรงงานที่จบการศึกษาทั้งระดับมัธยมปลาย และระดับปริญญาตรี ที่ตัดสินใจเข้าทำงานกับเอกชน และเป็นข้าราชการตามลำดับเท่านั้น เพื่อจะได้พิจารณาถึงผลตอบแทนส่วนบุคคลที่ต่ำที่สุด (รายได้ที่ได้รับจากการเป็นข้าราชการจะอยู่ในอัตราที่ต่ำกว่าไม่ เป็นข้าราชการ ในทุกๆระดับการสำเร็จการศึกษา)

4) การศึกษานี้เป็นการคำนวณในสกุลเงินกิบ ซึ่งเป็นสกุลเงินที่ใช้เป็นทางการใน สาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว

5) ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์ทั้งอัตราผลตอบแทนทางสังคม และ อัตราผลตอบแทนส่วนบุคคล

6) ต้นทุน และผลตอบแทนที่เกิดแก่สังคม และบุคคลนั้น คิดเฉพาะส่วนที่วัดออกมาเป็น ตัวเงินได้เท่านั้น ส่วนที่ไม่สามารถวัดออกมาเป็นตัวเงินได้ (ความภูมิใจ ฐานะทางสังคม ฯลฯ ตำแหน่ง) จะไม่นำเข้ามาพิจารณา

1.5 นิยามศัพท์

1) ต้นทุนการศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ต้นทุนทางสังคม และต้นทุนส่วนบุคคล ที่ใช้จ่ายไปในการลงทุนเพื่อการศึกษา ในคณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ เท่านั้น ซึ่งจะศึกษา ทั้งต้นทุนส่วนตัว และต้นทุนทางสังคม โดยได้แยกเป็นลักษณะต้นทุนทางตรง และทางอ้อม เฉพาะ ในส่วนที่สามารถคำนวณออกมาเป็นตัวเงินได้ โดยวัดออกมาเป็นต้นทุนต่อคนต่อปีการศึกษา ซึ่ง ต้นทุนทางการศึกษาสามารถจำแนกประเภทออกได้ดังนี้

2) ต้นทุนทางสังคม (social cost) ได้แก่

2.1) ต้นทุนที่ใช้ในการดำเนินงานด้านต่างๆ (operation cost) ของคณะเศรษฐศาสตร์ และบริหารธุรกิจ ในแต่ละปีซึ่งประกอบด้วยรายการต่างๆเช่น เงินเดือนอาจารย์ผู้สอน เงินเดือน พนักงาน ค่าใช้จ่ายวัสดุต่างๆ เป็นต้น

2.2) ต้นทุนการลงทุนด้านสินทรัพย์ (capital cost) หมายถึง ค่าใช้จ่ายในสิ่งก่อสร้าง อาคาร และที่ดิน ของมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว

2.3) ค่าใช้จ่ายทางอ้อมหรือต้นทุนทางอ้อม (indirect cost) ในที่นี้ไม่สามารถวัดออกมา เป็นตัวเงินได้

3) ต้นทุนส่วนบุคคล (personal cost) หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่นักศึกษาต้องสูญเสียไปใน ระหว่างที่ทำการศึกษา ประกอบด้วย

3.1) ต้นทุนทางตรงส่วนบุคคล เป็นต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการใช้ทรัพยากรส่วนตัวใน การศึกษา อาทิ ค่าเล่าเรียน ค่าบำรุงการศึกษา และค่าธรรมเนียม ซึ่งวัดจากแผนการศึกษาของ

นักศึกษาคณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ จะต้องเสียค่าหน่วยกิจ ค่าบำรุงการศึกษา และค่าธรรมเนียมในการศึกษาในแต่ละปี เป็นจำนวนเท่าไรจนถึงจบตามหลักสูตรการศึกษาเป็นเวลา 5 ปี นอกจากนี้ยังมีค่าใช้จ่ายส่วนตัวเช่น ค่าหนังสือ อุปกรณ์การศึกษา ค่าเครื่องแต่งกาย ซึ่งคำนวณได้จากการสำรวจตามแบบสอบถามโดยตรง

3.2) ต้นทุนทางอ้อมส่วนบุคคล เป็นต้นทุนที่เกิดจากการเสียโอกาสของบุคคลที่ต้องใช้เวลาในการศึกษาแทนที่จะไปประกอบอาชีพเพื่อให้เกิดรายได้ เรียกว่าค่าเสียโอกาส (opportunity cost) ในที่นี้คือ รายได้ที่พึงจะได้รับของผู้จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แต่เข้ามาศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ โดยคำนวณจากการกำหนดอัตราเงินเดือนของผู้ที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แล้วไปทำงาน จะได้รับเงินเดือนในอัตรา 93,600 กีบต่อเดือน ซึ่งเป็นอัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่กำหนดโดยกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เพื่อคุ้มครองแรงงาน ทั้งนี้เพราะผู้ที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เกือบทั้งหมด มักทำงานกับภาคเอกชน

4) ผลตอบแทนจากการลงทุนทางการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

4.1) ผลตอบแทนทางสังคม (social benefit) เป็นผลตอบแทนจากการลงทุนทางการศึกษา คิดจากรายได้ที่ได้รับก่อนหักภาษี ซึ่งสามารถหาได้จากอัตราเงินเดือนข้าราชการ

4.2) ผลตอบแทนส่วนบุคคล (personal benefit) เป็นผลตอบแทนจากการลงทุนทางการศึกษา คิดจากรายได้ที่ได้รับหลังหักภาษีแล้ว ซึ่งสามารถหาได้จากอัตราเงินเดือนข้าราชการ

1.6 องค์ประกอบของวิทยานิพนธ์

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ประกอบด้วยเนื้อหาทั้งหมด 6 บท ดังนี้คือ

บทที่ 1 กล่าวถึงบทนำ ซึ่งประกอบไปด้วย ที่มาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการศึกษา ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา ขอบเขตการศึกษา ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษานิยามศัพท์ และองค์ประกอบของวิทยานิพนธ์

บทที่ 2 กล่าวถึงการทบทวนวรรณกรรม ซึ่งจะเป็นการกล่าวถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการหาอัตราผลตอบแทนของสังคม และส่วนบุคคลของการลงทุนทางการศึกษาในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ทั้งภายในประเทศ และต่างประเทศ

บทที่ 3 กล่าวถึงระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งประกอบไปด้วย แผนการดำเนินการ และวิธีวิจัยแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา และแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา

บทที่ 4 กล่าวถึงข้อมูลทั่วไปของมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว และคณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ

บทที่ 5 กล่าวถึงผลการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ลักษณะของการลงทุน ต้นทุนทางการศึกษา ของคณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว ซึ่งประกอบด้วย ต้นทุนของ สังคม และต้นทุนส่วนบุคคล สำหรับการศึกษาถึงผลตอบแทนทางการศึกษาของคณะ เศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว นั้นประกอบด้วย ผลตอบแทนต่อสังคม ผลตอบแทนต่อผู้สำเร็จการศึกษาหรือผลตอบแทนส่วนบุคคล และในที่สุดท้ายการศึกษาถึง อัตราผลตอบแทนของสังคม และผลตอบแทนส่วนบุคคลจากการลงทุนทางการศึกษาของนักศึกษา คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว โดยคำนวณหา มูลค่าปัจจุบันของ ผลตอบแทนสุทธิ (net present value: NPV) อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน (benefit – cost ratio หรือ B/C ratio) อัตราผลตอบแทนภายใน (internal rate of return : IRR หรือ r)

บทที่ 6 กล่าวถึงสรุปผลการศึกษาทั้งหมด ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ข้อจำกัดทางการศึกษา และข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารุ่นต่อไป